

คู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล

นางธีรวรรณ มาลาศรี

- ◆ งานการศึกษาภาคบังคับ
- ◆ งานส่งเสริมการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต
- ◆ งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวชุมชน สถาบันศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ
- ◆ งานส่งเสริมการจัดการศึกษา เด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

๑. งานการจัดการศึกษาภาคบังคับ

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. จัดทำแผนกำหนดที่ตั้งสถานศึกษา (School Mapping)
๒. กำหนดพื้นที่เขตบริการของสถานศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยยึดหลักการการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกสังกัด
๓. สสำรวจข้อมูลประชากรก่อนวัยเรียน
๔. วิเคราะห์ข้อมูลประชากรวัยเรียนและวางแผนการรับนักเรียนแต่ละระดับโดยคำนึงถึงโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาของประชาชนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๕. ตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อเด็กอายุถึงเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับส่งให้สถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการทราบและเตรียมการรับนักเรียน
๖. ประกาศรายละเอียดการส่งเด็กเข้าเรียน พร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาการศึกษาภาคบังคับ ก่อนถึงกำหนดที่เด็กต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า ๑ ปี
๗. ตรวจสอบ ติดตาม สรุปลผลการรับเด็กเข้าเรียนของสถานศึกษาในสังกัด
๘. รายงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๙. ประสานงานกับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับอื่น เกี่ยวกับการย้ายนักเรียนและการติดตามเด็กเข้าเรียน

๒. งานส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต

๒.๑ การจัดการศึกษาในระบบ

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ประสานการสำรวจ รวบรวมข้อมูลประชากร และทรัพยากรทางการศึกษา การจัดทำสำมะโนนักเรียนและแผนที่การศึกษา เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
๒. สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต
๓. ส่งเสริมให้มีการกำหนดวิธีการและแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ให้สามารถเชื่อมโยงกับการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
๔. ศึกษา วิจัย และเผยแพร่รูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพแก่สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติ
๕. ประสานการดำเนินงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
๖. ประสานการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาและปรับปรุงพัฒนา

๒.๒ การศึกษานอกระบบ

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ ตลอดจนขอขยายภารกิจของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. ร่วมวางแผนและกำหนดแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ ให้เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต
๓. ประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง
๔. ประสานการติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษานอกระบบ เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษานอกระบบให้ทั่วถึง มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๓ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยตลอดจนขอขยายภารกิจของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. ส่งเสริมให้สถานศึกษา หน่วยงานหรือสถาบันที่จัดการศึกษาร่วมวางแผนและกำหนดแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ
๓. ประสานการเผยแพร่ข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม เสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง
๔. ประสานการติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้ทั่วถึง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

๑. ประชากรในวัยเรียนทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมในระดับการศึกษาปฐมวัย และได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี
๒. ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย มีความเข้าใจที่ถูกต้องและจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต
๓. เขตพื้นที่การศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางที่จะเชื่อมโยง ระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๔. มีการส่งเสริม ศึกษา วิจัย และเผยแพร่ รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการศึกษา
๕. ส่งเสริมการจัดการศึกษา มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔
๓. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

**๓. งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา
และสถานประกอบการ ฯลฯ**

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ในสิทธิและหน้าที่ในการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ
๒. ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ
๓. ประเมินศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ
๔. สนับสนุนให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
๕. การดำเนินงานอนุญาตการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนาและสถานประกอบการ ฯลฯ
๖. ติดตาม ผลการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนา และสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

๑. บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ มีความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ในการจัดการศึกษามีความสามารถและมีความพร้อมในการจัดการศึกษา
๒. มีระบบการติดตาม กำกับ ดูแล ผลการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔
๓. ระเบียบ/หลักเกณฑ์/วิธีการประเมินศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษา

๔. งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติ

๑. ประสานการสำรวจข้อมูลกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำทะเบียนเพื่อรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นของเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบ
๒. ประสานงาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
๓. ศึกษา วิจัย และส่งเสริมการศึกษา วิจัย เพื่อหารูปแบบและเผยแพร่ วิธีการจัดการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง
๔. ติดตาม รวบรวมผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

๑. มีข้อมูลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อย่างเป็นระบบถูกต้องเป็นปัจจุบัน
๒. เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกคน ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
๓. มีการประสานงานการจัดการศึกษาและพัฒนาศักยภาพสำหรับเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. กฎกระทรวง ระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

Flow Chart การปฏิบัติงานการจัดการศึกษาภาคบังคับ

